Poštnina plačana v gotovini

Sped. in abbon. post. - II Gruppo

Katoliški GLAS

Uredništvo in uprava: Gorica, Riva Piazzutta štev. 18
Poštno ček. račun: štev. 24/12410

Cena: Posamezna štev. L 25
Naročnina: Mesečno L 110
Za inozemstvo: Mesečno L 190

Leto VI. - Štev. 19 | Gorica - 13. maja 1954 - Trst | Izhaja vsak četrtek

Vzroki neuspehov na Daljnem vzhodu

Zadnjo soboto se je po brezuspešnih razpravah o korejskem vprašanju pričel drugi del ženevske konference. In začel se je pod mučnim vtisom padca utrjene postojanke Dien Bien Fuja, ki se je skoro dva meseca upiral srditim napadom najmanj štirikrat močnejšega sovražnika. Junaški branilci te osamljene postojanke zaslužijo nedvomno popolno priznanje vsega svobodnega sveta.

Padec Dien Bien Fuja bo nedvomno vplival na potek konference, ki se vrši ta teden v Ženevi. Predvsem je komunistični uspeh dvignil samozavest vietminhovskih gverilcev, kar bo imelo za posledico, da bodo stavili ti na Francoze in njihove zaveznike vse večje zahteve, kot bi jih stavili, ako bi ta trdnjava ne bila padla. Padec Dien Bien Fuja pa bo vplival tudi na zapadne velesile in morda bo ravno ta neuspeh na daljnem indokitajskem bojišču združil svobodne narode, da bodo poskušali s svojim enotnim nastopom popraviti to, kar se popraviti še da.

Da je prišlo do sedanjega neprijetnega stanja v Indokini, je v veliki meri kriv nesporazum, ki je vladal v zapadnih krogih in v Franciji sami glede dogodkov na tem ozemlju. Francozi so te sedemletne vojne do grla siti ter so o tem dejstvu tudi javno pisali. Vse to pa ne dviga duha vojakov, še manj pa duha ondotnega ljudstva, ki ve, da bi moralo v slučaju komunistične zmage dajati odgovor o svojem dosedanjem zadržanju svojim bodočim gospodarjem. Toda Francija je napravila še druge pogreške. Tako je do zadnjega odlašala dati indokitajskim državam popolno neodvisnost in šele pred kratkim je bil baje podpisan sporazum o popolni samostojnosti Vietnama. S tem svojim obotavljanjem je dajala mogočno orožje komunistični propagandi, ki je vse to spretno izrabljala v svojo korist ter slikala komunistične borilce kot rešitelje izpod tujega jarma. Mi vemo dobro, kakšna je samostojnost in prostost, ki jo prinaša komunizem, toda preprosto ljudstvo se tega ne zaveda. Komunizem ne pokaže namreč v prvem začetku nikdar svojega pravega lica, ampak vara ljudi z neštetimi praznimi obljubami. Naša domača zgodovina zadnje svetovne vojne je v tem oziru zelo poučljiva.

Francija se je poleg tega do zadnjega branila vsakega poseganja svobodnih narodov v indokitajske boje, češ da bi tako poseganje utegnilo razširiti ondotne krajevne boje v mednarodni konflikt. To so vsekakor tehtni razlogi, toda medtem se ni Kitajska prav nič pomišljala, da bo s svojim izdatnim podpiranjem vietminhovcev zanetila mednarodni konflikt. Šele tik pred ženevsko konferenco, ko je bil Dien Bien Fu pred padcem, je zaprosila Francija Anglijo in Združene države za vojaško intervencijo, toda takrat so Anglija in Združene države to pomoč kratkomalo odklonile. In vse kaže, da so Združene države odklonile to pomoč le zaradi tega, ker jo je Anglija odklonila in ker Združene države niso hotele poseči na lastno odgovornost v indokitajske razmere.

Akoravno sta v tem slučaju Anglija in Amerika enotno postopali, vendar je treba reči, da vlada med njima glede nevarnosti komunizma precejšnje nesoglasje. Amerika je za odločno politiko napram Sovjetski zvezi, medtem ko imajo Angleži sto in sto pomislekov in izgovorov, ko gre za kak odločen nastop proti Sovjetski zvezi. Edina izjema je bila morda na berlinski konferenci, kjer so vse tri zapadne velesile zelo enotno postopale. Angleži so namreč še vedno prepričani, da se da z lepo besedo vse doseči in da komunistični vrag ni tako črn, kot ga slikajo. Kljub temu se nam zdi, da jim politike na daljnem Vzhodu ne narekuje njihovo notranje prepričanje, ampak predvsem ozir do njihovih dominionov, v prvi vrsti do Indije.

Indija je morda edina dežela, ki vodi, odkar je zadobila svojo neodvisnost, za naše zapadne pojme nerazumljivo politiko. Indijski voditelj Nehru hoče v tem odločilnem boju med svobodnimi narodi in komunističnimi osvajalci ostati strogo nevtralen. Prav nič se ne zaveda ali se noče zavedati nevarnosti, ki preti od strani komunizma tudi njegovi ogromni deželi. Postavil se je na stališče: Azija Azijcem! Strašno se boji vsake, še tako nedolžne kolonizacije, ne boji se pa komunističnega suženjstva, ki preti poplaviti tudi njegovo deželo, kakor je poplavil Kitajsko, Severno Korejo in kakor grozi sedaj razliti se nad Indokino in vso južnovzhodno Azijo. Ni brez podlage, ako smatrajo svobodoljubni južni Korejci Indijo za na pol komunistično državo. Kak krik so zagnali na pr. indijski voditelji, ko so Združene države ponudile Pakistanu svojo pomoč in ko sta Turčija in Pakistan sklenili prijateljsko pogodbo. Zelo značilno je tudi, da je sklenila Indija zadnje čase nenapadalno pogodbo s komunistično vlado Tibeta in da ni dovolila, da bi letala, ki so prenašala francoske padalce iz Francije v Indokino, smela leteti čez indijsko ozemlje.

To filokomunistično in sopotniško stališče Indije je v veliki meri krivo, da ne more priti na daljnem Vzhodu do odločne politike svobodnih narodov napram osvajalnim težnjam sovjetskega in kitajskega komunizma. In vendar je jasno, da bo mogoče le z enotnim in odločnim nastopom vseh svobodoljubnih narodov zaustaviti komunistični val, ki preti preplaviti še ostali del Azije ter ga vkovati v svoje suženjske verige.

Potek ženevske konference

Ko je ameriški zunanji minister zapuščal Ženevo, se je izrazil, da je imela ženevska konferenca dober začetek, ker se ji je posrečilo rešiti v kratkem času nekaj konkretnih vprašanj, med njimi predvsem vprašanje o predsedovanju konference.

Ta Dullesova izjava odgovarja resnici, a velja le za postranska, četudi v nekem smislu važna vprašanja. Ne velja pa za bistvena vprašanja, zaradi katerih je bila konferenca sklicana, kajti vsi dosedanji razgovori o Koreji niso prinesli niti najmanjšega uspeha.

Obe stranki, komunisti in zastopniki svobodnih narodov, sta razložili v preteklem tednu še enkrat svoji stališči o ureditvi korejskega vprašanja, toda ti dve stališči sta predaleč vsaksebi, da bi moglo priti do kake kompromisne rešitve glede združitve obeh Korej. Edina pravična rešitev bi bila, ako bi se izvedle v celi deželi pod kontrolo Združenih narodov tajne in svobodne volitve, nakar naj bi izvoljena skupščina postavila skupno vlado ter izvedla združenje obeh Korej. Toda na to edino pravično rešitev ne bodo komunisti nikoli pristali. Oni vedo namreč zelo dobro, da bi pri svobodnih volitvah popolnoma propadli, zato predlagajo tako rešitev korejskega vprašanja, kot jo je predlagal na berlinski konferenci Molotov glede združitve Vzhodne in Zapadne Nemčije. Po komunističnem načrtu bi bilo treba najprej postaviti skupno vlado, v kateri bi morali imeti komunisti, čeravno predstavljajo le manjšino prebivalstva, enako število ministrov kot Južna Koreja. Ta skupna vlada bi morala izdelati nov volilni zakon ter razpisati in voditi volitve, seveda po umiku tujih čet in brez vsake mednarodne kontrole. Toda južni Korejci in zastopniki svobodnih narodov imajo preveč izkušenj, da bi pristali na take volitve, ki bi izročile prej ali slej deželo komunistom v roke. In zato ni po našem mnenju drugega izhoda kot ta, da ostaneta obe Koreji še nadalje razdeljeni. Bolje je namreč, da ostane vsaj Južna Koreja svobodna, kakor da bi se združila s Severno Korejo ter s tem svojo svobodo izgubila.

Razprave o korejskem vprašanju so v Ženevi za enkrat prekinili, verjetno pa se bodo nanje pozneje povrnili. Treba je bilo začeti z drugim delom konference, to je z razpravo o indokitajskem vprašanju, ki je postalo zaradi padca Dien Bien Fuja še posebej aktualno.

Indokitajsko vprašanje je tvorilo že od začetka konference glavni predmet razgovorov in zanimanja med zastopniki raznih narodov. In to ne samo zaradi aktualnosti in nujnosti indokit. vprašanja, ampak tudi zaradi raznih težav, ki jih je bilo treba še pred konferenco odstraniti. Ena takih težav je bilo vprašanje udeležencev konference. Vietnamski cesar Dao-Bai se je na pr. dolgo upiral, da bi bili povabljeni h konferenci zastopniki Hočiminha, t. j. vietminhovskih gverilcev, ki so glavni povzročitelji sedanjih indokitajskih razmer. Slednjič se je Dao-Bai vdal ter pristal na udeležbo Hočiminhovih zastopnikov.

Razprav o Indokini se udeležuje devet zastopnikov in sicer štiri velesile (Francija, Anglija, Združene države in Sovjetska zveza) ter poleg Vietnama, Kambodže in Laosa še Kitajska in Vietminh. Vietminhovi zastopniki so se pripeljali v Ženevo na sovjetskem letalu ter so se že ob svojem prihodu v Ženevo zelo samozavestno obnašali.

Že takoj ob svojem prihodu so podali izjavo, v kateri nazivajo sami sebe »delegacijo demokratične republike Vietnam (in ne Vietminh)« in v kateri poudarjajo, da bo ena glavnih nalog ženevske konference priznanje narodnih pravic vietnamskega, laoškega in kamboškega naroda. Že iz tega je razvidno, da bo Hočiminhova delegacija tolkla pri razpravah predvsem na narodno struno ter poskušala naslikati boj vietminhovih komunistov kot boj za prostost in neodvisnost azijskih ljudstev zoper kolonialno požrešnost »imperialističnih« držav.

Ta pesem o narodnih pravicah zatiranih narodov je zelo zapeljiva, tako da ji celo drugače pametni ljudje nasedejo. Toda dejstva govorijo čisto drugače. Dejstva pričajo, da so ravno tako zvane »imperialistične« države dale kolonialnim narodom popolno neodvisnost, medtem ko je komunistična Sovjetska zveza vrgla po zadnji vojni samo v Evropi kakih sto milijonov ljudi v najhujšo sužnost, da ne govorimo o Aziji, kjer je kakih pet sto milijonov Kitajcev izgubilo svojo zlato prostost.

V istem času je podelila Anglija popolno neodvisnost Indiji, Pakistanu, Cejlonu in Burmi, od katerih so prve tri hotele ostati še nadalje v skupnosti britanskih narodov, medtem ko se je Burma tej skupnosti povsem odpovedala. Popolno neodvisnost je dosegla tudi Indonezija in dosegle jo bodo, kakor je baje že sklenjeno, tudi vse tri indokitajske, Francoski uniji pridružene države Vietnam, Laos in Kambodža.

Razprave o indokitajskem vprašanju so se pričele v soboto 8. majnika. Na prvi seji je francoski zunanji minister Bidault predložil svoj načrt o ureditvi indokitajskih razmer. O tem načrtu in o nadaljnjih razpravah bomo zaradi pomanjkanja prostora prihodnjič natančneje poročali.

MOLIMO ZA SVOJ NAROD!

Kakor smo v nedeljo 9. maja molili za preganjano Cerkev v molku, tako bomo prihodnjo nedeljo na poziv osrednjega odbora za Marijino leto molili za svoj narod. Vsakdo bo pred Marijo Brezmadežno izlival svoje prošnje za svoj narod. Tam pred njenim prestolom se bodo družile molitve vseh rodov in vseh jezikov v eno, saj so pred njo vsi eno, vsi njeni otroci. Belci ali barvani, Evropejci ali ne, kulturni ali nekulturni, vsi smo pred božjim in Marijinim prestolom eno.

Na tem svetu pa imamo vsak svojo domovino, kakor imamo vsak svojo mater. To dejstvo nam nalaga dolžnosti do svoje domovine kot jih imamo do svoje matere. Prva dolžnost je, da domovino spoštujemo. Kristjan se tega zaveda. Zato je nam kristjanom nerazumljivo stališče internacionalnih komunistov, ki so vsak čas pripravljeni blatiti svojo domovino, zatajiti njene koristi v prilog neke tuje države, tujega naroda. To se opaža danes v Evropi v vrstah kominformističnega komunizma v Italiji, Franciji in tudi drugod. Lastne domovine ne poznajo več, zamenjali so jo s Sovjetsko zvezo. Domače jim je vse tuje in preziranja vredno, sovjetsko jim je vse veliko in občudovanja vredno. Tako so delali tudi slovenski komunisti do leta 1948, ko so prelomili s Kominformom. Kolikokrat smo se med vojno in po njej čudili njih slepi pokorščini do Moskve in njenih interesov, se zgražali nad njih internacionalizmom, ki je bil v toliko škodo, materialno in moralno, lastnemu narodu. Po prelomu z Moskvo leta 1948 gre v tem pogledu nekoliko bolje. Vendar še vedno niso našli prave podobe svoje domovine: saj lastijo sebi absolutno pravico do nje. Jeli mar domovina mati, ki se daje v zakup svojim otrokom? Domovina ni vlačuga. Kdor jo pa jemlje v zakup, jo ponižuje na stopnjo vlačuge. To delajo naši titovci. Vsem ostalim rojakom, razen sebi, odrekajo pravico do domovine in do naroda. Tisti, ki z njimi ne trobimo v en rog, smo jim le »reakcija« in »izdajalci«.

Res, tovariši, podoba je, da sta vam domovina in narod postala molzna krava, ki z njo kujete denar za svoje žepe. Najprej ste oba ponujali Stalinu in njegovemu komunizmu; sedaj ju ponujate vsakovrstnemu socializmu: nemškemu na Koroškem in italijanskemu na Goriškem, češ da boste tako reševali slovensko nar. manjšino in domovino. Prav pomenljiva je v tem oziru izjava dr. Francija Zwitterja, zastopnika s Koroške, ki je dejal v nedeljo na II. kongresu DFS v Gorici: »Ugotovili smo, da nas z avstrijskim demokratičnim gibanjem (to je s socialisti) več stvari druži kot loči, medtem ko nas s slovensko emigrantsko klerikalno stranko (to je z domačimi slovenskimi katoličani) druži edinole jezik, vse drugo pa nas loči.« Torej od vse narodne tradicije, iz katere živi slovenski narod že tisoč dve sto let, ste vi rešili le jezik. Razumemo. Zavrgli ste vero v Boga, zato ste zavrgli vso preteklost slovenskega naroda, vse njegove tradicije, vso njegovo zgodovino do leta 1945, saj je do tega leta slovenski narod živel pač iz vere v krščanskega Boga in si zato ustvaril krščansko kulturo, krščanske tradicije, krščansko življenje. Vi ste vse to zavrgli in ohranili, kot sami priznavate, le jezik.

Črtomir, pogan, se je boril »za bogove nad oblaki in lepo bog'njo Živo«, čeprav vanje ni veroval. »Vem, da malike in njih službo glave služabnikov njih so na svet rodile, v njih le spoštoval očetov sem postave,« izpoveduje Bogomili. Vi pa tega niste zmožni, čeprav trdite, da spoštujete Prešerna. Ohranili ste torej jezik, to je posodo brez vsebine. Žalostna je taka ugotovitev, čeprav ni nova. Mi pa hočemo poleg jezika, ki nam je posoda narodne omike in kulture, ohraniti in čuvati tudi narodna izročila in narodno kulturo, ki je krščanska in slovenska, pa čeprav ostanemo v vaših očeh stokrat »reakcija« in tisočkrat »izdajalci«.

Naša vera nam ukazuje, da spoštujemo in ljubimo domovino, kjer smo se rodili, da ostanemo zvesti narodu, iz katerega smo izšli, pa naj mu vlada režim tak ali tak. To zapoved hočemo zvesto izpolnjevati in zato bo prihodnjo nedeljo naša molitev veljala domovini in našemu narodu, naj mu Bog nakloni srečnih časov in mirnih dni, ko bo brez strahu smel delati za svoj socialni in gospodarski napredek, a prav tako tudi skrbeti za svoje kulturno in versko življenje po božjih in cerkvenih zapovedih. — Slovenci na Tržaškem, Goriškem in Koroškem pa bomo molili tudi za svojo ožjo domovino in državo, v kateri smo, naj Bog razsvetli vse odgovorne, da bodo Slovencem dane in ohranjene vse tiste pravice, ki jih morajo imeti tudi v tej svoji domovini.

Pobegi iz Jugoslavije

Kljub temu da se je življenjski položaj v Jugoslaviji nekoliko zboljšal, ljudje še vedno bežijo izpod komunističnega terorja. Moralni pritisk na ljudi ni še popustil, zato pa si marsikdo raje izbere svobodo pri tujcih, kot pa suženjstvo v lastni domovini. V preteklem mesecu aprilu je zaprosilo za zaščito v Italiji 59 jugoslovanskih državljanov. Temu številu je treba prišteti še 207 beguncev, ki so v mesecih januar, februar in marec pribežali v Italijo. V letu 1953 je pribežalo na tržaško ozemlje 1015 jugoslovanskih državljanov iz vseh delov države. Med temi begunci so ljudje vseh slojev, od izobražencev in delavcev do kmetov in vojakov. V tem številu pa niso vključeni italijanski državljani iz cone B in drugi, ki so se izselili iz Jugoslavije.

Četrta povelik. nedelja

Tisti čas je rekel Jezus svojim učencem: »Odhajam k njemu, ki me je poslal, in nihče izmed vas me ne vpraša: 'Kam greš?' Ampak, ker sem vam to povedal, je žalost napolnila vaše srce. Ali resnico vam govorim: za vas je dobro, da grem. Zakaj, če ne odidem, Tolažnik ne bo prišel k vam; če pa odidem, vam ga bom poslal. In ko pride on, bo prepričal svet o grehu in o pravičnosti in o sodbi; o grehu, ker vame ne verujejo; o pravičnosti, ker grem k Očetu in me ne boste več videli; o sodbi pa, ker je vladar tega sveta že sojen. Še mnogo vam imam govoriti, a zdaj bi še ne mogli nositi. Ko pa pride on, Duh resnice, vas bo učil popolne resnice; ne bo namreč govoril sam od sebe, temveč kar bo slišal, bo govoril, in prihodnje reči vam bo oznanjal. Vse, kar ima Oče, je moje; zato sem rekel, da bo iz mojega jemal in vam oznanjal.«

*

DALEKOVIDNOST

Žalostni smo, kadar se kdo domačih poslavlja; še bolj, če vidimo, da bo umrl.

Tudi apostoli so bili žalostni, ko se je od njih poslavljal Jezus. Jezus jih je pa karal.

Zakaj so bili žalostni? Zakaj jih je Jezus karal?

Apostoli so govorili: »Do zdaj smo mislili, da bo obnovil Izraelovo kraljestvo; na, zdaj nas pa zapušča. Upali smo, da dobimo dobre službe; na, pa pravi, da gre v smrt!« Žalostni so bili, da Jezus odhaja, ker so gledali le na svoj časni blagor, ker so videli, da se jim ne izpolnijo njih zemski načrti.

Jezus jih je karal, ker niso imeli nadnaravnega pogleda. Rekel jim je: »Ker sem vam rekel, da odhajam, k njemu, ki me je poslal, vam je žalost napolnila srcé. A nihče me ne vpraša, kam grem, ko grem vendar k Očetu. Tudi za vas je dobro, da grem. Saj vam pripravim pri Očetu bivališča in prestole. Tam boste sedeli in sodili Izraelove rodove. Tam boste, ne zemski, pač pa nebeški knezi.«

Apostoli so bili zato tako kratkovidni in usmerjeni predvsem v zemeljsko, ker še niso prejeli Svetega Duha. Ko ga jim je pa Jezus poslal in je Sveti Duh nanje razlil potoke milosti, ki jih je bil Jezus zaslužil s trpljenjem, jih razsvetlil in potrdil, jim je postalo jasno, kar je Jezus učil. Spoznali so, kako slabotni in kratkovidni so bili. Ko so prejeli Svetega Duha, so vzplamteli v ljubezni in skrbi za božje kraljestvo in za zveličanje duš. Svojo gorečnost za nadnaravno so zaključili z mučeniško smrtjo.

Kako je z nami? Vsak dan smo bliže smrti. Ali smo kljub temu zaverovani v zemske skrbi: gospodarstvo, dobiček, organizacije itd., kot da le za to živimo? Ali se ni Hitler neizmerno brigal za utrditev svoje države, celo takó, da je uničeval druge narode? Kje pa je bila skrb za dušo? Kaj mu pomaga sedaj vsa posvetna skrb? In mi? Ali smo zadosti skrbni za dušo? Ali odrivamo to skrb na stara leta?

Naša pot se ne konča v grobu, pelje k Očetu v nebo. Tja moramo hiteti. Ne bodimo zato kratkovidni, ampak dalekovidni. Prosimo Svetega Duha, da nas razsvetljuje in krepi!

Socialno vprašanje v Kristusovem nauku

1

Kako naj bi človeštvo tu na zemlji prišlo do kolikor mogoče udobnega življenja, da bi vsak imel dovolj jesti in dobro hrano, primerno stanovanje in obleko, svobodo, varnost, pomoč v bolezni in oskrbo na starost in obnemoglost, so socialni problemi ali socialno vprašanje.

Skrajni individualizem in liberalizem s svojim geslom: »Vsak zase!«, a tudi socializem in komunizem s svojim geslom: »Posameznik ne pomeni nič, le v skupnosti je rešitev!« ne moreta povoljno rešiti socialnega problema, ker tajita Boga ali človekove odnose do Boga in neumrljivost duše in usužnjujeta ter ponižujeta človeka.

Zato poglejmo, *kakó je Kristus nakazal pot do rešitve socialnih problemov.* Tu moram zopet poudariti, da ni bila Kristusova glavna naloga: Reševanje socialnih problemov; le v toliko je Kristus te probleme načel, v kolikor se tičejo odrešenja in zveličanja človeštva.

2

O Kristusovem življenju, delu in njegovih naukih piše sv. pismo novega zakona v evangelijih, dejanju apostolov in v pismih ali listih raznih apostolov, ker je to, kar so učili apostoli, tudi nauk Kristusov.

Teh virov se hočemo poslužiti v tem članku.

V evangeliju sv. Mateja (26. pogl. od 31. do 46. vrste) je zgodba o poslednji sodbi. Tu pravi Kristus-sodnik: »Pridite, blagoslovljeni mojega Očeta, prejmite kraljestvo, ki vam je pripravljeno od začetka sveta! Zakaj lačen sem bil in ste mi dali jesti; žejen sem bil in ste mi dali piti; popotnik sem bil in ste me sprejeli; nag sem bil in ste me oblekli; bolan sem bil in ste me obiskali; v ječi sem bil in ste prišli k meni. Resnično povem vam: Kar ste storili kateremu izmed mojih najmanjših bratov, ste meni storili.« Tistim pa, ki ne bodo izvrševali teh dobrih del usmiljenja, bo rekel: »Resnično povem vam: Česar niste storili kateremu izmed mojih najmanjših bratov, tudi meni niste storili.« In ti pojdejo v večno trpljenje, pravični pa v večno življenje.

Kdo more reči, da ni Kristus s temi besedami dal navodila, kako naj že posameznik pomaga pri rešitvi socialnega problema? Ne gre tu samo za miloščino revežu, velja tudi za delodajalce in premožne, da dadó delo in zaslužek potrebnim in jim tako omogočijo človeka vredno življenje. Tako je Kristus pokazal pot do rešitve socialnega vprašanja: Dajte lačnemu jesti, žejnemu piti, potrebnemu obleko in stanovanje itd.: z eno besedo — vršite dela usmiljenja.

3

V času pred Kristusom so sužnji v rimski državi trikrat poskusili s krvavim uporom doseči svojo svobodo, pa vselej je bil njih upor krvavo zadušen in potlačen. Takrat je bilo suženjstvo glavno socialno vprašanje.

Kristus je sužnje osvobodil brez zunanjega upora s tem, da jim je vrnil človeško dostojanstvo. Osvobodil je najprej notranjega človeka; v tistem hipu se je pričela tudi zunanja osvoboditev. Apostoli in cerkveni očetje so videli, da se suženjstvo na en mah ne da odpraviti. Zato so najprej poudarjali, da naj vsak suženj velja zanaprej svojemu gospodarju kot brat. Tako je pisal sv. Pavel iz rimskega jetništva pismo nekemu Filemonu, bivajočemu v Kolosah v Aziji, ki mu je bil suženj Onezim ušel in pribežal v Rim, kjer ga je apostol pridobil za krščansko vero: »Prosim te za svojega sina, ki sem ga v verigah rodil (kar pomeni v jetništvu spreobrnil), Onèzima; bil ti je prej malovreden, odslej pa bo prav prišel i tebi i meni. Pregovoril sem ga, da se vrne k tebi, in ti ga torej nazaj pošiljam, to svoje srčno dete. Sicer bi ga rad pridržal tukaj pri sebi, da bi mi pomagal — namesto tebe — v službi evangelija, ki ga oznanjujem v ječi; toda brez tvojega dovoljenja nočem ničesar storiti, da tvoja dobrota (če ga boš oprostil), ne bo kakor prisiljena, ampak prostovoljna. Morda se je zato za nekaj časa ločil od tebe, da ga boš zdaj za vedno imel pri sebi, ne več kot sužnja, ampak kot nekaj več, kot ljubega brata, ljubega meni, koliko bolj pa še tebi, po telesu in Gospodu. Če ti je storil kaj žalega ali ti je kaj dolžan, tisto meni zaračunaj. Zaupam v tvojo vdanost, ko ti to pišem, in vem, da boš še več storil, kakor samo to, kar pravim.« Načela, ki jih apostol v tem znamenitem pismu poudarja, so po zmagi krščanstva nad poganstvom osvobodila sužnje. In sužnji so tudi s hvaležnostjo priznavali, da jih je Kristus osvobodil.

4

Dandanes svet, ki se oddaljuje od Kristusa, zopet jemlje človeku svobodo in uvaja moderno suženjstvo prisilnega dela.

Kaj je Kristus sodil o bogastvu (kapitalu) in delu (socialnem problemu)? On imenuje bogastvo »mamona iniquitatis« ali krivični mamon. Ne izključuje tega vira človeškega blagostanja, ker pravi: »Delajte si prijateljev s krivičnim mamonom!« pač pa obsoja napačno in grešno porabo bogastva v priliki o bogatinu in ubogem Lazarju. Bogatin je prirejal razkošne pojedine razuzdanim prijateljem, lačnemu Lazarju, ki je radi starosti in bolezni moral prositi vbogajme, pa je odrekèl celo drobtine, ki so padale z bogato obložene mize. Kazen trdosrčnemu bogatinu je bila, nagla smrt in pogubljenje s strašnim trpljenjem. Ubogi Lazar pa je prejel plačilo večne sreče v nebesih.

Da ne smemo navezovati svojega srca na bogastvo, nam Kristus pravi v blagru: »Blagor ubogim v duhu, ker njih je nebeško kraljestvo.«

Kako je Kristus lepo pokazal dolžnosti kapitalistov do delavcev vidimo lepo iz prilike o delavcih v vinogradu. Ene je poslal v svoj vinograd na delo takoj zjutraj in se z njimi pogodil po denarju, to je, kolikor je bila običajna tarifa za tako delo. Druge je poslal, ko jih je videl postajati brez dela in zaslužka, tri ure pozneje, tretje celo šest ur po začetku dela in ene celo samo eno uro pred koncem delovnega časa. Dal pa je iz dobrote tudi onim, ki so manj časa delali, po denarju. Prejeli so plačilo vsi ali po pogodbi ali po uvidevnosti in ljubezni, kolikor je bilo prav in primerno.

Tako je Kristus pokazal pot, ki jo naj hodijo delodajalci in delavci. Delodajalec naj ne gleda samo na storjeno delo, ampak tudi na človeka, ki to delo opravlja, — na delavca, da mu preskrbi primerno plačilo in ga reši skrbi za življenje.

Stotniku oboli služabnik. Bolniške blagajne takrat še niso poznali in vsa sredstva, ki so bila na razpolago, so bila neuspešna. Ko stotnik zve, da je v okolici mož, ki more vsakemu bolniku pomagati, ki je dal zdravje celo neozdravljivim gobavcem, gre na pot in poišče čudodelnika. »Gospod, moj služabnik je bolan, pridi in ga ozdravi.« »Pridem in ga ozdravim.« In služabnik je bil ozdravljen še tisto uro. Vidimo, kako je Kristus čutil s trpečimi in stotnik je lep vzgled, da naj gospodarji ne smatrajo služabnikov samo kot sredstvo svoje udobnosti, ampak kot družinske člane. Delavec naj bo gospodarju brat in obratno.

Kako so prvi kristjani reševali socialno vprašanje lepo vidimo iz »Apostolskih del«. V 4. poglavju od 32. do 37. vrste beremo o bratski ljubezni v Cerkvi, to je v družbi, ki jo je Kristus ustanovil, da vodi ljudi k zveličanju: Množica teh, ki so veroyali, je bila enega srca in duha; tudi nihče ni govoril, da je kaj takega, kar je imel, njegovega, ampak jim je bilo vse skupno. Zakaj ni ga bilo ubogega med njimi; kolikor je namreč bilo posestnikov zemljišč ali hiš, so jih prodajali in ceno za prodane stvari prinašali ter polagali k nogam apostolov. Delilo pa se je vsakemu, kakor je kdo česa potreboval. Tako je Jožef, ki so mu apostoli dali priimek Barnaba — po naše sin tolažbe — levit, doma s Cipra, imel njivo, jo prodal in denar prinesel ter položil k nogam apostolov.« Tega se poslužujejo nekateri, ko trdijo, da je bil Kristus komunist in bi morala po njih mnenju Cerkev zagovarjati, če bi naj bila res Kristusova ustanova, težnje in ideje komunizma po skupni lastnini. Da pa temu ni tako, vidimo iz 5. poglavja iz Apostolskega dela, ki piše o Ananiju in Safiri; ko pravi apostol Peter: »Ali bi ne bilo, ko bi bilo ostalo, tebi ostalo? In ko se je prodalo, ali ni bilo v tvoji oblasti?« Ananija in Safira sta prodala posestvo, a sta pri oddaji lagala in si pridržala nekaj od skupička za zemljišče, češ da sta vse dala za uboge. Zemljišče je bilo njuna last in bi bila lahko obdržala, kolikor bi bila hotela; nista bila kaznovana radi pridržanja dela kupnine, ampak radi laži.

Skupnost premoženja ni zapovedana, ampak prostovoljna. Globoko pojmovanje naročila Jezusovega o ljubezni do bližnjega je nagibalo vernike, da so izvrševali junaška dela ljubezni do bližnjega in tako reševali socialno vprašanje tistega časa.

Kristus, kakor vidimo, ni prepovedal zasebne lastnine, ampak obsoja le krivično uporabo bogastva ter priporoča bogatinom, naj ne navezujejo svojega srca na bogastvo, ampak naj z deli ljubezni pomagajo ubogim. Seveda stavi za pogoj pridobitve zasebne lastnine, da si jo pridobimo po pošteni poti, kajti, kaj pomaga človeku, če si ves svet pridobi, svojo dušo pa pogubi.

Ravno tako pa Kristus tudi ne odklanja skupnosti premoženja, a tudi pod pogojem, da je ta skupnost prostovoljna in ne prisiljena. Med evangeljskimi sveti je tudi ta, ki mu pravimo radovoljno uboštvo, da se kdo v korist človeštva odreče zasebni lastnini. Ni pa to zapoved, ampak le svét. To vidimo iz zgodbe o bogatem mladeniču.

I. Kr.

Darovi za Katoliški dom

$50: Rev. Karel Pecovnik, Minnesota.

$25: Rev. Emil Hodnik, Wisconsin.

$20: neimenovani, Lemont.

$10: Društvo Sv. Jožefa št. 110 KSKJ, Barberton; Mr. Joseph Demshar, Ohio; Joseph Zalar, Illinois; Franc Antoncic, Ill.; Louis Rudan, N. Y., neimenovani.

$5: Iz Kalifornije: Rev. Leo Kristanc, Mrs. Francis Bensa, N. M., neimenovani, Fr. A. Pavel SDB, Rev. Milan Kopushar, Nebraska; Wilibald Jenko, Montana; Rev. Daniel Gnidica, OSB, Colo.; Rev. Hren J. Illinois; Jakob Strazisar, Ill.; iz Wisconsin: Joze Kozjek in neimenovani; Mathias Klobucar, Ohio; Joseph Smole, Ohio; Jennie Petrovcic, Penna.

$4: Stefan Jenko, Penna.

$3: Mrs. Mary Oblak, Cleveland; Frances Jalovec, Ill.; N. N. North Dakota.

$2: Hrabroslav Repovz, Washington, D. C.; Mr. in Mrs. Louis Zak, Ohio; Louis Rus, Minn.; Mrs. Barbara Sedmak, Colo.; George Raby, Wis.; neimenovani, Ill.; J. Sladic, Ill.; Rev. Milan Hlebs, Conn.;

$1: Neimenovana, N. N., Stanislaus Mally, Conn.; iz Colorado: Mary Bolan, neimenovani, Dusan Svetic, Wis.; Agnes Xeller, L. O., Jakob Patrick, Utah; Mrs. John Stariha, Mich.; Mrs. Frances Pluth, Calif.; Mr. Frank Dejak, Ohio; Martin Balazic, Ill.; John Mivec, Dragutin Gabric, Franc Mejac, Paul Kozuh, Frank Kerec.

50c. N. N.

Za koga smo v nedeljo molili

Minulo nedeljo, kot smo opozorili v uvodniku preteklega tedna, je bil svetovni dan molitve za preganjano Cerkev v komunističnih državah. Ker nam prostor ne dopušča, da bi po imenu navedli tam zaprte škofe, navajamo samo njih število, da bodo tudi naši verniki vsaj iz številk vedeli, kakšen je dejanski položaj Cerkve tam, kjer pravijo, da vlada svoboda; in da bodo vedeli, za koga so molili. Vse številke se nanašajo na čas po letu 1945.

ALBANIJA: Dva škofa ustreljena, eden je umrl v ječi. Sedaj ni v Albaniji nobenega katol. škofa več.

BOLGARIJA: en škof je bil obsojen na smrt, eden je v zaporu, eden je za sedaj še prost.

ČEŠKOSLOVAŠKA: Osem škofov je bilo obsojenih na težke zaporne kazni do 25 let, dva celo na dosmrtno ječo, eden umorjen; šest škofov je zaprtih neznano kje. Vsi škofje, ki so še prosti, so pod strogim nadzorstvom policije.

JUGOSLAVIJA: En škof v zaporu, eden je konfiniran (kardinal Stepinac); dva sta v izgnanstvu. Vsi ostali škofje so bili že večkrat predmet različnih napadov in mučenj.

KITAJSKA: Šest škofov je umrlo v zaporu, sedem jih je še vedno zaprtih, 69 so jih izgnali, 18 jih je, ki ne morejo vladati svojim škofijam. Od 142 škofij jih je še samo 17 takih, da imajo svojega škofa, ki lahko vodi škofijo.

LITVA: Dva škofa sta umrla v ječi, dva sta deportirana, štirje v izgnanstvu. V deželi je ostal še samo en škof.

LETONSKA: Oba katoliška škofa sta v izgnanstvu.

ESTONSKA: Edini katoliški škof je deportiran in mrtev.

OGRSKA: Enega škofa so umorile sovjetske čete že leta 1945, dva sta zaprta, med njima kardinal Mindszenty, obsojen na dosmrtno ječo; enemu škofu je onemogočeno voditi škofijo. Vsi ostali so pod policijskim nadzorstvom.

POLJSKA: Deset škofov je zaprtih, med njimi kardinal Višinski. Štirje izmed njih so zaradi muk že umrli. Poleg tega je še šest škofov, ki jim je onemogočeno voditi škofijo.

ROMUNIJA: Vsi katoliški škofje, to je 11 po številu, so zaprti. Med temi so nekateri v zaporu zaradi muk že umrli.

RUSIJA: Na svobodi ni nobenega škofa. Poleg škofov je še na tisoče duhovnikov, redovnikov in redovnic, ki so bili umorjeni ali so zaprti, deportirani, na prisilnem delu, izgnani. In kdo naj prešteje množico vernikov? S sv. Janezom bi lahko ponovili: »Zatem sem videl veliko množico, ki je nihče ni mogel prešteti, iz vseh narodov in rodov in ljudstev in jezikov; stali so pred prestolom in pred Jagnjetom, oblečeni v krvava oblačila in s palmami v rokah.« Vsa ta množica vernikov, saj jih je čez 60 milijonov, danes trpi večje ali manjše preganjanje zaradi svoje vere. Zanje smo v nedeljo molili in bomo gotovo še.

Iz življenja Cerkve

OTROCI MOLIJO ZA MIR

Pariški kardinal Feltin je že ob koncu prejšnjega leta predložil sv. očetu v odobritev svojo zamisel, da bi namreč po vsem svetu določili en dan v tem letu, ko bi vsi otroci molili za mir. Sveti oče je ta načrt odobril. Kardinalovo zamisel so sprejeli tudi drugi in tako je glavni odbor za Marijino leto svetoval, naj bi bil ta dan 23. maja.

Slovenski otroci ne smejo pri tem izostati. Vzgojitelji in starši, poskrbite, da se bo tudi iz naših cerkva dvigala tisti dan molitev nedolžnih otrok, ki bodo prosili Boga, naj vsemu svetu podeli svoj mir.

Zelo lepo bi bilo, če bi otroci prejeli svete zakramente. To je priporočljivo še iz druge strani, ker se bliža konec leta. Naj bo ta nedelja njihova, naj pojejo pri sv. maši.

NOVA ENCIKLIKA

Dne 1. maja je »Osservatore Romano« objavil novo encikliko sv. očeta »Sacra virginitas«. Izšla je na praznik Marijinega oznanjenja 25. marca.

Ta enciklika, ki govori o svetem devištvu (o čistosti), je zelo važna, ker obravnava razna moderna vprašanja: o devištvu in čistosti na splošno, o njenem pomenu, o duhovniški in zakonski čistosti, o zmotah glede prednosti med devištvom in zakonskim življenjem, o namenih zakonskega življenja, itd.

Ob priliki bomo objavili kak članek v razlago tega pomembnega dokumenta.

KAPELA V AMERIŠKEM KONGRESU

Ameriški senat je sprejel predlog, da se na washingtonskem Kapitolu uredi kapela, to je poseben prostor, kjer bodo člani kongresa lahko »molili in premišljevali«. Že pred tem je isti predlog sprejela predstavniška zbornica.

Sprejeti sklep naroča kapitolskemu arhitektu, da na Kapitolu priredi kapelo, ki bo na razpolago kongresnim članom za molitev. Kapela naj bi bila opremljena s »primernimi verskimi znaki in simboli svobode bogoslužja«.

POPUSTI NA ŽELEZNICAH ZA OBISK MARIJINIH SVETIŠČ

Do 8. decembra bodo v veljavi na ital. železnicah izredni popusti za romarje, ki želijo obiskati Marijina svetišča v sledečih mestih: Assisi, Avellino, Bologna, Firenze, Foggia, Genova, Livorno, Loreto, Milano, Pompei, Roma, Savona, Siracusa, Torino, Varese, Venezia, Vicenza. Popusti so sledeči: 25 odstotkov za posamezne romarje; 40 odst. za skupine od 10 do 399 oseb; 50 odst. za skupine nad 400 oseb. Voditelj ima zastonj.

Za popust je pa potrebno, da si romarji preskrbijo tako imenovane »credenziali«, ki jih lahko dvignejo v Rimu, pri Peregrinatio Romana ad Petri Sedem (Via della Conciliazione, 10). Navadno posredujejo za take »credenziali« škofijski uradi.

NOVOPOROČENCEM LASTNO STANOVANJE!

Mnogo mladih se ne poroči, ker si ne morejo preskrbeti potrebnega stanovanja. Je to zelo pereče vprašanje, za katerega so se zanimali razni katoliški voditelji. V nekaterih krajih so zbudili zanimanje za pomoč, ki so je potrebni mladi pari, ki bi radi ustanovili svojo lastno družino. Zboljšanja ne bo na svetu, če ne bo mladih družin, ki so polne dobre volje in ki imajo obenem tudi potrebna sredstva za primerno družinsko življenje, ki mora zagotoviti obstoj staršem in otrokom. In bistven pogoj za tako družinsko življenje je stanovanje, kjer se vsi počutijo, da so doma.

V Trstu so te dni ustanovili italijanski odbor, ki naj bi se zanimal za to vprašanje. Skušali bodo vsaj zbuditi zanimanje pri tistih, ki imajo nekaj možnosti, da pomorejo mladim novoporočencem pri pripravi lastnega doma.

Kaj bo mogel ta odbor narediti, ni mogoče sedaj ugotoviti. Zamisel pa je hvalevredna.

IMENOVANJE GLAVNEGA KURATA AMERIŠKE VOJSKE

Predsednik Dwight Eisenhower je imenoval msgr. Patricka Ryana za glavnega kurata vojske v činu generalmajorja. General Ryan je eden od najbolj odlikovanih vojaških kuratov. Leta 1947 je bil imenovan za prelata z naslovom monsignorja.

IMENOVANJE DELEGATA ZA ROMUNSKE KATOLIŠKE BEGUNCE

Sveta kongregacija za Vzhodno cerkev je imenovala msgr. Johna Kirka rimskokatoliške škofije Savannah-Atalanta, v ameriški zvezni državi Georgiji, za svojega delegata pri romunskih katoliških beguncih v Evropi. V Romuniji ne more zdaj noben rimskokatoliški ali uniatski škof svobodno vršiti svoje službe.

Padec Dien Bien Fuja

Kar je bilo predvideno, se je zgodilo. Utrjena postojanka Dien Bien Fu je padla po 55 dneh junaškega odpora sovražnikom v roke.

Zadnji, odločilni napad na Dien Bien Fu se je pričel v zgodnjem jutru 7. majnika. Kakih 30.000 Hočiminhovih gverilcev je v množičnih vrstah navalilo na zrahljane položaje te trdo preizkušane trdnjave. Po treh urah srditih napadov in protinapadov je padel prvi utrjeni položaj na jugovzhodni strani trdnjave. Čez dve uri je zadela ista usoda še dva druga položaja. Stanje branilcev je postajalo vedno bolj nevzdržno. General De Castries ukaže svojim topničarjem, da morajo streljati, ako bi bilo to potrebno, tudi na njegov glavni stan. Ob osmi uri zjutraj uredi poveljnik De Castries na novo svoje čete, jim spregovori nekaj hrabrih besed ter jih vrže v srdit, toda žal brezuspešen protinapad. Pozneje poskuša z novim protinapadom, ki se pa zopet zlomi ob prodirajoči masi komunističnih napadalcev. Ob štirih popoldne so komunisti komaj dve sto metrov od središča postojanke in boji se nadaljujejo tja do pete ure. Četrt pred peto popoldne odda poveljnik De Castries potom radia svoje zadnje poročilo, ki se takole glasi: »Po dvajsetih urah neprestanih bojev, od katerih jih je bilo mnogo tudi na nož, je prodrl sovražnik v poveljniški stan. Primanjkuje nam municije, naš odpor bo kmalu zadušen. Vietminhovske čete so trenutno le nekaj metrov od radijske postaje, po kateri vam govorim. Ukazal bom uničiti vse, kar se uničiti da. Ne bomo se vdali.«

To je bilo zadnje poročilo, ki je prišlo iz Dien Bien Fuja na glavni stan v Hanoi. O zadnjih trenutkih bojev in o usodi posadke in njenega poveljnika De Castriesa ni nič znanega. Le to se ve, da je De Castries pri življenju ter da se skupine francoskih ujetnikov pomikajo proti severu. Tudi ni znano, kaj je z dva tisoč ujetniki, ki so se nahajali v trdnjavi. Ravno tako je neznana usoda posadke utrjenega položaja »Isabelle«, ki leži kake štiri km južno od Dien Bien Fuja. Ta postojanka, ki je bila dobro utrjena in ki je s svojim močnim topništvom čuvala nad okolico Dien Bien Fuja, je bila kmalu po začetku obleganja glavne postojanke odrezana od ostalih čet. Ta postojanka se je držala do nedelje, a naposled je padla tudi ona sovražnikom v roke, in sicer po izpadu posadke, ki se je hotela prebiti v džunglo, a ki je bila baje skoro popolnoma uničena.

V vseh teh bojih za Dien Bien Fu so izgubili branilci kakih štiri tisoč mrtvih in ranjenih vojakov. Izgube komunistov znašajo po francoskih cenitvah še enkrat toliko.

Novico o padcu Dien Bien Fuja je naznanil francoskemu parlamentu ministrski predsednik Laniel. Ko je stopil ves bled na govorniški oder, so vsi poslanci razen komunistov vstali. Laniel je nato spregovoril med drugim te besede: »Vlada je v tem trenutku zvedela, da je glavna postojanka Dien Bien Fuja padla, medtem ko se postojanka »Isabelle« še vedno upira. Pred začetkom ženevske konference je hotel sovražnik zadati Franciji hud moralen udarec. Naši dobri volji je odgovoril z žrtvovanjem tisočev svojih vojakov, samo da bi s svojo premočjo strl junake, ki vzbujajo že 55 dni občudovanje sveta. Toda padec Dien Bien Fuja ne bo v ničemer premenil zadržanja naših zastopnikov v Ženevi. Ob tem izredno bolečem dogodku misli Francija predvsem na svoje vojake.« Nato je govoril Laniel o konferenci v Ženevi ter povedal, da bo Francija opozorila v Ženevi svoje zaveznike, da se že sedem let sama bori za prostost južnoazijskih narodov. Nato so zasedanje zbornice v znak žalosti prekinili.

Nepatriotično zadržanje komunističnih poslancev v zbornici ob novici o padcu Dien Bien Fuja je razburilo vse francoske domoljubne kroge. Na mnogih krajih je prišlo do pravih izgredov zoper komuniste, ki so po svojih zastopnikih v zbornici dokazali, da jim je komunizem bolj pri srcu kakor usoda njihove lastne domovine.

Nekaj o II. kongresu DFS v Gorici

V nedeljo 2. maja je Demokratična fronta Slovencev imela svoj drugi kongres v Gorici v dvorani »Pri zlatem pajku«. Prvega je imela leta 1947, ko je bila še povezana s kominformisti. Tedaj so računali, da bodo s KPI orali kar naprej. Toda že leto nato je prišlo do znanega preloma med Kominformom in Titom, kar je privedlo do preloma tudi med kom. partijo in Fronto pri nas. Od tedaj naprej je DFS živela svoje življenje, toda vedno je iskala povezavo z ital. sorodnimi strankami. Končno se ji je ponudila prilika, ko sta Cucchi in Magnani ustanovila svojo strančico, da so dobili nekoga, ki bi jih vzel na svoj voz. Temu so kumovali v Beogradu, saj je znano, da sta bila oba ta disidenta kom. partije Italije v Zagrebu na kongresu Zveze delovnega ljudstva Jugoslavije (ljudske fronte). Do povezave s Cucchi-Magnanijevo stranko pa ni prišlo na lahek način in tudi ni točno jasno, kako daleč gre ta povezava, saj n. pr. na zadnjem kongresu v Gorici ni bilo nobenega zastopnika Cucchi-Magnanijeve stranke, čeprav bi človek pričakoval, da bi kdo prišel.

Glavni govornik na kongresu je bil tajnik DFS Viljem Nanut iz Štandreža, ki je podal prvi in najdaljši referat o delu DFS ter njenih odnosih do SDZ, Kominforme, itd. Nanut je tudi predlagal, naj se DFS preimenuje v Socialistično fronto Slovencev v Italiji, kar so seveda pozneje tudi soglasno sprejeli. Za tajnikom Nanutom so govorili še nekateri drugi zastopniki.

K poročilu Viljema Nanuta, v kolikor se je dotaknil vere in Vatikana, se bomo še vrnili.

V Gorici imamo torej novo stranko, ki pa ni drugega kot novo ime za staro robo.

Proces proti Izidorju Predanu

Dne 7. maja je videmsko porotno sodišče obsodilo novinarja Izidorja Predana na osem mesecev zapora. Pred šestimi meseci so novinarja Predana oblasti prijele s pretvezo, da je izdajal važna poročila o premikanju čet na meji v prid drugi državi. Po šestih mesecih zapora so sedaj Predana obsodili zaradi neobjavljenega članka o treh italijanskih tankih v Klodiču. Državni tožilec dr. Longo je zelo strupeno napadel Predana, predvsem kot Slovenca. Sledila sta govora obeh branilcev, dr. Tončiča in dr. Panizza. Dr. Tončič je obrazložil položaj Beneške Slovenije in njenih prebivalcev poudarjajoč predvsem zgodovinska dejstva. Prikazal je tudi dejanski položaj pokrajine, v kateri je slovenska beseda prepovedana še celo v cerkvi. Dr. Tončič je z vsem tem dokazal, da dejanje, ki ga je izvršil Predan, ni kaznivo. Za njim je spregovoril dr. Panizza, ki je začel svoj obrambni govor z ugotovitvijo, da bi na Predanovem mestu prav lahko sedel kak Italijan, saj so v lanskih oktobrskih dneh vsi govorili in pisali o premikanju čet na meji. Porotno sodišče je izvršitev kazni odložilo in Predana izpustilo na svobodo.

IZ JUGOSLAVIJE

POPLAVE V JUGOSLAVIJI

Zaradi močnega deževja zadnjih dni so v Sloveniji, na Hrvaškem in drugod po Jugoslaviji reke močno narasle in ponekod prestopile bregove. Sava je pri Jasenovcu narasla za 7,5 m. Kolpa je preplavila področja v Baniji, v Podravini, Posavini in Pokuplju. Veliko škodo je napravila tudi Sotla. Tudi iz Bosne poročajo o poplavah. V Hercegovini je Neretva tako močno narasla, da se je gladina akumulacijskega jezera hidrocentrale v Jablanici dvignila za 30 metrov, tako da je jezero sedaj 9 km dolgo. Tudi v Zagrebu so nevihte in poplave povzročile precejšnjo škodo. Predvidevajo, da se bo voda v rekah še dvignila, zato so podvzeli potrebne ukrepe.

PROSLAVA OB 110-LETNICI ROJSTVA JOSIPA JURČIČA

V Jurčičevem rojstnem kraju, na Muljavi, so v nedeljo slovesno zaključili proslavo 110-letnice Jurčičevega rojstva. Ob tej priliki so otvorili Jurčičevo sobo, ki bo izročena v varstvo ljudskemu odboru. Prav tako so v Ljubljani v dvorani Slovenske filharmonije imeli akademijo posvečeno spominu Josipa Jurčiča. Umetniški del je izvajal orkester Ljubljanske opere in člani Drame.

V ŠEMPETRU BODO SEZIDALI POLIKLINIKO

Primorska, ki je prišla pod Jugoslavijo, je ostala brez bolnišnice. To so sprevideli šele po desetih letih in se zedinili, da bodo zgradili novo bolnišnico in polikliniko v Šempetru pri Gorici. Bolnišnica naj bi imela z vsemi oddelki 900 postelj.

ŽALOSTEN POLOŽAJ DVOLASTNIKOV

Vedno pogostejši so slučaji, ko jugoslovanske oblasti jemljejo slovenskim dvolastnikom imetja, ki jih ti imajo v Jugoslaviji. Nič ne pomagajo prošnje in tožbe in tako se že itak obupni položaj slovenskih beguncev vedno bolj poostruje, da so primorani iskati kruha drugje po svetu.

Na drugi strani pa se komunistična Jugoslavija baha, kako zelo ji je pri srcu slovenski življ v zamejstvu. Na zadnjem občnem zboru Zveze prijateljev mladine v Ljubljani so n. pr. sklenili, da bodo po vsej Sloveniji organizirali nabiralno akcijo pod geslom: »Naši Primorski čim več knjig!« Pionirske mladinske organizacije bodo po vseh šolah zbirale knjige in denar, ki jih bodo nato v mesecu oktobru, ko bodo praznovali Teden otroka, poklonili javnim knjižnicam po vsej Primorski.

Res je, da človek ne živi samo od kruha, a tudi ne od same komunistične literature dvomljive vrednosti.

ALOJZIJ PERNE OBSOJEN

Kot smo že poročali, so jugoslovanske oblasti zaprle Alojzija Perneta, bivšega šefa propagande gorenjskega domobranstva, čeprav je Perne po vojni pridobil avstrijsko državljanstvo. Nato so pisali, da bodo Perneta izpustili na intervencijo avstrijskega konzula. Sedaj so ga dne 30. IV. 1954 obsodili pred okrožnim »ljudskim« sodiščem v Ljubljani na dosmrtno ječo. Ljubljanski dnevnik z dne 30. IV. posveča velik članek temu procesu. Očita Pernetu vse mogoče zločine, kar pa je Perne odločno zanikal, tako da je državni tožilec priznal, rekoč: »V tej porotni dvorani se najbrž še ni nahajal noben tak zakrknjenec kot je Perne.«

V njegovo obremenitev so pripeljali celo pripornike — bivše domobrance, — ki sede že od leta 1945, kot n. pr. Alojzija Kreka, da bi pričali proti njemu. — S tem je režim v Sloveniji zopet potrdil, da so vse obljube o pomiloščenju zaradi preteklosti le prazne besede.

S TRŽAŠKEGA

Evharistično-marijanske proslave v Trstu

Po želji tržaškega škofa bi morale zavzeti vse letošnje slovesnosti poleg marijanskega značaja tudi evharističnega. To pa, ker je bila njegova želja, da bi v Trstu imeli evharistični kongres. Izrabil je priliko Marijinega leta, da bi se mu vsaj deloma lahko izpolnila ta želja. Tako je odredil za to Marijino leto razne obnove in slovesnosti.

Po njegovem ukazu so se vršile po vseh župnijah verske obnove, misijoni ali, kakor jih imenujejo, Marijini dnevi. Vse to mora biti zaključeno do 23. maja. Taki Marijini dnevi so se vršili za slovenske vernike tudi v osmih mestnih župnijah, kjer je ob nedeljah in praznikih redna služba božja v slovenskem jeziku (Novi Sveti Anton, Škedenj, Sv. Ivan, Marija Pomočnica, Sv. Jakob, Rojan, Barkovlje, Sv. Vincenc).

Kakšen je bil uspeh? Tega ne moremo premeriti. Udeležba bi bila lahko mnogo boljša. Bila pa je približno taka kakor leta 1947 ob priliki misijona. Pobožnosti so se udeleževali verniki, tako lahko rečemo, ki navadno redno obiskujejo službo božjo.

Od 27. maja pa do 6. junija bodo v mestu posebne pobožnosti, ki naj bi bile višek vsega praznovanja, bodisi v čast Jezusu v svetem Rešnjem Telesu kakor tudi v čast Materi božji. Neke vrste škofijski evharistično-marijanski kongres.

Natančen program vseh teh pobožnosti ni še znan. Nekaj je pa določeno že več mesecev. Od 27. maja pa do 2. junija bodo v nekaterih cerkvah pridige ali nagovori za določene poklice ali sloje. Od 3. do 6. junija bodo na trgu pred baziliko svetega Justa, pred cerkvijo Novega Sv. Antona in na trgu Unità razne pobožnosti. Ves ta čas bo pri Sv. Justu stalno izpostavljeno Sveto Rešnje Telo.

Vse te zunanje proslave se bodo končale na binkoštno nedeljo popoldne z veliko procesijo z Marijinim kipom.

Za tržaške Slovence je zelo važno sledeče: od 27. maja (vnebohod) pa do 2. junija bo imel msgr. Ukmar Jakob vrsto večernih govorov v kapucinski cerkvi na Montuzzi. To morajo biti Marijini dnevi za vse tržaške Slovence! Marijini dnevi pa pomenijo: večje spoznanje Boga in Marije, molitev in prejem svetih zakramentov.

Šolske vesti

NIŽJA SREDNJA ŠOLA

Ravnateljstvo Slovenske nižje srednje šole v Trstu, ulica della Scuola Nuova 14, sporoča, da se vrši vpisovanje za sprejemni izpit vsak dan v tajništvu šole od 9. do 12. ure. Vpisovanje traja do 20. maja. Vsa potrebna navodila se dobe v tajništvu šole.

Istočasno se sprejemajo tudi prošnje privatistov za nižji tečajni izpit in privatne razredne izpite.

K prošnji na kolkovanem papirju za 100 lir je treba priložiti:

Rojstni list anagrafskega urada
Potrdilo o istovetnosti
Potrdilo o ponovnem cepljenju

Na pošti pa plačati 150 lir na c/c 11-124. Vojne sirote in tuji državljani so oproščeni takse.

Afera Lombardo-Veneta končno pred sodiščem

V ponedeljek 17. maja se bo v Trstu začela razprava proti Carmelu Sgroiu, ki je vodil družbo Lombardo-Veneta in pri tem na grd način prevaril 270 tržaških družin. Carmelo Sgroi, ki je že poldrugo leto v zaporu, je obtožen sleparskega bankrota, ker je razsipal in si pridržal družbeno imovino v višini 30 milijonov lir. Nadalje je obtožen, da je v letu 1952 s prevarami na škodo 270 oseb pridobil neupravičen dobiček 68,684.000 lir s tem, da je ljudem ponujal pod zelo ugodnimi pogoji stanovanja in sklepal pogodbe za gradnjo stanovanjskih hiš, za katere pa ni imel dovolj denarja. Razprava bo zelo dolga, če upoštevamo, da pride v poštev okrog 300 prič.

Kriza ladjedelnic CRDA se nadaljuje

Kljub temu da je ravnateljstvo ladjedelnic CRDA dobilo v Rimu zagotovilo za nadaljnja naročila, ki naj bi zagotovila delo v ladjedelnicah, so v zadnjem času odpustili nad 1000 delavcev. Vendar niti ta zadnji odpust ne more zajeziti naraščajoče krize, zato je ravnateljstvo predlagalo delavcem, naj bi šli vsi skupno na 15 dnevni dopust. Ko so se delavci temu uprli, je ravnateljstvo znižalo kolektivni dopust na 9 dni. A tudi sedaj delavci niso hoteli sprejeti, ker dobro vedo, kaj je pravi vzrok takim ponudbam.

Vsi kupujte srečke za Katoliški dom v Gorici!

ALOJZIJ REMEC:

Andrej Košuta

POVEST

»Lahko nam, ki smo fantje!« je odgovoril drugi, prižgal cigareto, da se je zasvetil njegov obraz ostro iz teme. »Lahko nam, a možje, gospodarji, ki bodo morali iti — kaj bodo ti? Žene doma, otroci, družina, grunt — kako bo vse propadlo!«

Fantov obraz je ugasnil v temi, izmed hiš je prišel nekdo s težkimi koraki in stopil med fante.

»Dober večer, fantje!«

»Glej ga, Franceta! Odkod? Kdaj si že ti fantovščino plačal! Med nami ga ni, ki bi bil s teboj vasoval,« so ga pozdravili.

»Ravno za en dan sem prepozno prišel na svet, fantje. Če bi bil urnejši, bi mi ne bilo treba na vojsko. Morda še za en dan ne, za pol dneva, morda za uro, za minuto sem se prepozno rodil...« je dejal prišlec, Grudnov France, bogat kmet, oče sedmerih otrok.

»Kako, ti da boš moral iti! Saj si ves siv...« so se začudili.

»Tudi jaz. Šel sem danes v župnišče, ker sam nisem mogel verjeti. Gospod so mi iz krstnih bukev prebrali mojo nesrečo. Zdaj sem vaš, fantje, z vami pojdem.«

»Saj ne bo vsak v ognju... Črna vojska bo mostove in železnice stražila...« ga je tolažil Andrejček.

»Karkoli naj se zgodi z menoj, fantje! Bog vedi, kako bo. Vem le to, da žena nocoj joče, moji otroci se strašijo v spanju, najmlajši v zibelki se ne more upokojiti. Živina tuli v hlevu, pes na dvorišču je zlezel v kot, zaril glavo in prednje noge v dračje in ihti kakor človek. Fantje, ni me strpelo v hiši, nisem imel obstanka v hlevu, pobegnil sem s svojega kakor tat ponoči, ki je prišel krast in nenadoma zapazi, da je na svojem lastnem domu. Prišel sem k vam, da med vami počakam jutra.«

»Pil bi bil z nami in bi vseh teh misli ne imel. Jaz bi zadnjo noč ne šel od žene, z doma, z grunta. To se pravi, če bi vse to imel kakor ti!« se je hrupno zasmejal Urhov Jože, veseljak med fanti.

»Molči, Urh — tebe je sama neumnost!« je zagrmel Andrejček.

»Ne jezi se, Andrejček! Zdaj smo vsi enaki pod božjo roko!« je dejal Gruden.

»Zakaj bi ne pili? Ali je greh, če človek v veliki žalosti izpije kapljo vina, da se pomiri? Še pokusil ga nisem danes in ga imam v kleti še štiri polovnjake. Pojdite z menoj, fantje. Zapeli bomo, žena se potolaži in otroci ne bodo tako nemirni. Saj ne bomo sami. Boste videli, da se nas do jutra nabere cela kompanija, ki jo bo dala naša vas za vojsko!«

»Tako je prav, Gruden!« so se zasmejali fantje.

Vsi so odšli z njim, Andrejček pa se je ukradel v temo, ker se mu je zdelo, da nima pravice piti pri prijatelju, ki sam ve, da praznuje svojo lastno pogrebščino.

Po ozkih poteh med hišami je tipal proti domu. Ko je stal pred kočo, kjer je vedel, da še bdi njegova mati, ki jo je zjutraj komaj videl, je pomišljal, ali bi vstopil ali ne.

— Ali bi še enkrat po slovo k Marički? — je omahoval.

In je videl pred seboj deklé, kakor ga je gledal tisti večer. Mrzla, tuja mu je bila postala od tistega časa, kar je bil odšel k vojakom. Ob prvem svidenju mu je povedala, da se je ves izpremenil, da ni več niti polovica tistega Andrejčka, ki je orožnika Holterja nesel v korito kakor otroka. Slišala da je, da otroke pestuje pri vojakih, da pometa in škornje lika gospodu, ki mu je sluga. Ona bi rajši, da bi bil svoboden fant in da bi imel že dve zvezdi.

Andrejček je menil, da ga nima več rada. Marička pa je ugovarjala. Še vedno da ga rada vidi, samo otrok naj ne pestuje pri vojakih! Andrejček je tedaj zaklel, treščil Marički steklenico pred noge in odšel ven. Naslonil se je na vrtno ograjo in poslušal šum, govorico in petje fantov in mož, ki so praznovali slovo.

Čez par trenutkov je prišla Marička za njim in ga začela tolažiti. Naj ji ne zameri, ves dan mora streči, niti misliti ne more zase. Naj pride pozneje, ko vse utihne in se pivci razgube.

Andrejček pa se je pridušil, da ne pride več, in odšel. Zaman ga je Marička klicala nazaj, zaman pritekla na pot za njim, ga lovila za roke in v solzah prosila, naj ne bo jezen nanjo...

To je bilo njuno slovo.

— Ali bi šel k Marički? — se je vprašal še enkrat.

— Ne, nikoli več ne, dokler ne pridem z vojske! — se je odločil na mah, pritisnil na kljuko in vstopil v vežo. Po prstih je šel v čumnato, da bi matere ne vzbudil, dasi bi bil skoraj prisegel, da ne spi.

»Andrejček, si ti, dete moje?« je vprašala mati.

»Sem...« je odgovoril fant in legel oblečen, kakor je bil, na posteljo.

»Kod si hodil, Andrejček, da te ni bilo od jutra domov?«

»Povsod in nikoder...« je odgovoril sin.

»Nimaš miru, sirota. Pojete, pijete, vriskate — a v srcu žalujete z nami, ki vas objokujemo, da morate na vojsko...« je zaihtela mati.

»Nič ne jokajte, mati! Jaz bom za svojim gospodom menažo nosil in njegovo ropotijo...« jo je tolažil Andrejček s tem, kar je bilo najneprijetnejše in kar so mu tovariši oponašali in česar bi se bil najrajši otresel. »In če pridemo v ogenj, mati, zarijem glavo v travo in se ne bom vzdignil, če bi me sam cesar za ušesa vlekel. Ustrelil ne bom nikogar, samo s kopitom bom

Marijin teden v Sv. Križu pri Trstu

Le redko se oglasimo v časopisu, toda naš Marijin teden, ki se je vršil od 2. do 9. maja, je tako krasno uspel, da smo dolžni iz hvaležnosti do Marije in do vseh tistih, ki so pripomogli k uspehu, objaviti skromen dopis.

K uspehu je pripomoglo več činiteljev. Poleg 100-letnice proglašenja resnice o Brezmadežni praznuje naša župnija prav to leto 60-letnico kipa Matere božje. Naša župnija si je namreč že leta 1894 postavila v cerkvi sv. Roka lurško votlino iz naravnega kraškega kamna s krasnim kipom Matere božje v naravni velikosti. Ta kip smo v nedeljo 2. maja v slovesni procesiji prenesli v župnijsko cerkev in s tem začeli Marijin teden. Hoteli smo, da bi slovesnosti Marijinega tedna zajele največje množice župljanov, tudi take, ki niso stalni gostje v cerkvi. Posebno smo pa želeli, da bi se naša mladina navdušila za Marijo. Zato smo poleg dolgotrajne molitvene in drugačne priprave zbirali za večerne slovesnosti tak spored, ki je vzbudil pravo pozornost v vasi in je privabil vsak večer skozi ves teden ogromno ljudi v cerkev, posebno pa otroke, ki jih tudi dež in slabo vreme ni zadržalo, da ne bi prišli vsi do zadnjega v cerkev. Spored je bil tale: Najprej smo kazali pol ure lepe barvane slike na platnu o Marijinem življenju, zgodovino in čudeže v Lurdu, prikazovanje Marije v Fatimi in nastanek tamkajšnje božje poti. To se je vršilo vse večere in je zbujalo ogromno zanimanje pri odraslih in otrocih. Druga točka je bila Marijina akademija šolskih otrok vse dni od nedelje do nedelje. Vsak dan je nastopil po en razred z različnim sporedom deklamacij in Marijinih pesmi. Tako je nastopil otroški vrtec, pet razredov osnovne šole in trije razredi strokovne šole. Sodelovalo je okrog 150 otrok iz vseh družin brez razlike. Otroci so navdušeno tekmovali, kdo bo bolje napravil. Tako smo imeli v cerkvi veličastno Marijino akademijo, ki je trajala celih osem dni in je obsegala več kot 80 različnih točk. Če bi se vršila nepretrgano, bi trajala celih pet ur. Razumljivo je, da je to ljudi po vasi kar elektriziralo in vsak oče in mati je hotel videti in slišati nastop svojih otrok. Zato ljudi ni bilo treba klicati v cerkev. Tretja privlačnost našega Marijinega tedna pa je bil ravnatelj vzgojnega zavoda Marijanišča na Opčinah, ki je vodil naš Marijin teden. S svojim ljubeznivim nastopom in prisrčnimi in zanimivimi govori si je takoj pridobil srca naših župljanov, odraslih in otrok. Težko se posreči kakšnemu govorniku, da bi trde kraške ljudi pridobil, da bi ga z zanimanjem poslušali. Zato smo g. dr. J. Marinšeku hvaležni, da je zbudil med našimi župljani s svojimi govori tako veliko zanimanje za Jezusa in Marijo. Zadnjo nedeljo je bila slovesnost še posebno veličastna. Zjutraj je bilo mogočno skupno obhajilo. Popoldne pa so še enkrat nastopili otroci z izbranim sporedom, potem smo imeli darovanje cvetlic Mariji. Vsak je nesel cvetlico okrog oltarja in jo položil pred Marijo. Ob tej priliki je vsak župljan dobil v spomin čudodelno svetinjo. Dokaz, da je župnijo prevzelo neko nenavadno zanimanje za Marijo ob tej priliki, je tudi to, da je 150 družin samo v župnišču kupilo kip Matere božje. Prepričani smo, da bo od vsega tega navdušenja vsaj nekaj ostalo. Največ pa je vredno to, da se je ob tej priliki naši mladini neizbrisno vtisnila v srce in glavo Brezmadežna. Naša slovesnost se še nadaljuje ves mesec maj, ker ostane kip Brezmadežne v župnijski cerkvi do 30. maja, ko bomo v veličastni procesiji nesli kip Matere božje nazaj v cerkev sv. Roka. Morda bo to naše poročilo dalo kak migljaj tudi drugim župnijam pri prirejanju podobnih slovesnosti. Če je slovesnost privlačna, tudi udeležencev ne manjka.

Iz Rojana

Marijini dnevi so za nami. Dolgo smo jih pričakovali in se pripravljali nanje. Sedaj se nam zdi, da so prehitro minili. Veliko lepih stvari smo slišali v jutranjih in večernih govorih. Govornika sta si prizadevala, da bi nam pokazala v jasni luči osnove verskega življenja in kako naj bi vero prenašali v življenje. Vsakdo se je lahko prepričal, da samo vera daje pravo vrednost našemu življenju in da je ob sv. Evharistiji in Mariji najbolj varna pot skozi življenje.

Udeležba je bila še kar zadovoljiva, le moški so se vabilu bolj malo odzvali. Da se bodo moški zganili, bo menda moral Bog prirediti drugačen misijon, misijon preizkušenj in trpljenja.

To nedeljo pa imamo drug velik praznik za našo župnijo. 27 malih bratcev in sestric bo prejelo prvo sv. obhajilo. Skrbno se pripravljajo na prvo srečanje z Jezusom. Slovesnost prvega svetega obhajila bo med sv. mašo ob sedmih. Popoldne bo za prvoobhajance in njihove starše, po pobožnosti v cerkvi, posebna prireditev v Marijinem domu.

Sindikat slovenskih šolnikov

Sindikat slovenskih šolnikov na STO — Trst vabi svoje člane na redni letni občni zbor, ki bo v risalnici svetoivanske šole dne 16. maja 1954 točno ob 9. uri.

Dnevni red:

1. poročila glavnega in nadzornega odbora ter pododborov
2. diskusija in potrditev letnega obračuna
3. volitev glavnega in nadzornega odbora ter razsodišča
4. slučajnosti.

DAROVI

Namesto venca na grob umrlemu očetu kolegice Tence Nives so profesorji Višje gimnazije podarili 4450 lir za revežе slov. Vincencijeve konference. *Bog povrni!*

Družbenica Kasič Ivanka 5000 v zahvalo; namesto cvetja na grob pokojne matere Magdalene Marc, daruje družina Marc iz Bazovice 5000; članice Dekliškega krožka iz Rojana 1000 lir. *Bog plačaj!*

Z GORIŠKEGA

Izjava

Podpisani Bogomil CIGLIČ iz Števerjana izjavljam, da sem jaz želel, da bi se vršil pogreb pokojnega mojega brata Stanka dne 25. aprila ob 16. uri, in ni res, kar poroča »Soča« z dne 1. in 8. maja, da je to nalašč hotel č. g. kaplan iz Števerjana Hilarij Cotič, da bi oviral kulturno prireditev in ples, ki sta se nato vršila.

Števerjan, 10. maja 1954.

Z odličnim spoštovanjem:

CIGLIČ BOGOMIL

Podgora — sv. Gotard

Priljubljeni in tako stari, nekoč kar glavni podgorski praznik smo tudi letos učakali in ga zopet prav krepko in izrazito praznovali. Da, pretekla nedelja je bila v Podgori kar nekakšna svojevrstna Velika noč. Saj smo doživeli in dočakali to, kar smo mislili, da bo prišlo na vrsto na visoki velikonočni praznik kot višek in slovesna povzdignitev Zveličarjevega vstajenja. — Ah, kako vneto se je trudil naš mladi in vedno bolj priljubljeni cerkveni zbor, ki šteje že svojih 35 članov in članic. Že v celem preteklem letu je s svojim zbranim in skrbno pripravljenim nastopom za vse praznike in slovesnosti tako veljavno vzpostavljal v življenje in zgodovino podgorske župnije kot trdne, fundamentalne temelje svojega obstoja in vedno bolj kipečega razvoja. Nikdar ne bomo pozabili, kako nas je za Božič, novo leto in sv. Tri kralje milo iznenadil in izredno povzdignil s tako umetno in vendar tako našo, domačo Mavovo božično »Pastirsko mašo«: zdelo se nam je takrat, da je kar cela peta maša z vsem latinskim bogoslužnim besedilom kakor naš domači ofer. Kako je takrat zalegla interpretacija, dirigiranje in sodelovanje č. g. prof. M. Fileja!

Podobni in kar vzvišeni, vstajenjski, velikonočni in alelujski občutek smo slutili, da bo na koru prišel do izraza in že kar nekam pričakovali smo ga za letošnjo Veliko noč. — Pa je že Bog tako pripustil, da je zaradi nepričakovanih zadržkov, kar naenkrat, ob začetku velikega tedna, tik pred zadnjimi vajami nenadoma bilo prekinjeno za par tednov vse to, za kar so se mladi pevci tako vztrajno pripravljali že od januarja sem. Pa sedaj v Marijinem mesecu je bilo zopet vse v redu in vstal je v nedeljo praznik zavetnika sv. Gotarda. Lepo in številno smo se zbrali k slovesni sv. maši — in glej, zares: s kora je polnoglasno in mogočno, ubrano, natančno in kar najbolj velikonočno — in še to bodi povedano: da prvič v vsej naši zamejski, manjšinski skupnosti od Gorice do Trsta — zadonela ob tako lepi spremljavi z orglami Missa »Surrexit Dominus«, ki jo je pred leti iz motivov in melodij samih naših tako znanih in učinkovitih velikonočnih pesmi hvalevredno, mogočno in melodiozno ustvaril tako priljubljeni skladatelj M. Tomc. Ah, kako je uživalo naše uho in srce! Pri oltarju in na prižnici smo pa gledali in poslušali msgr. Fr. Močnika, prof. Butkoviča in nam vsem tako dragega misijonarja č. g. Vidmarja. Kot pomlajeni, ginjeni in vsi veseli smo se ob koncu slovesnosti usipali iz cerkve in splošni vtis in sodba je bila ta, ki so jo tudi starejši izražali: »Veste, za tako mašo, za tako petje pa bi lahko listke in vstopnino pobirali pri cerkvenih vratih in splačalo bi se jo dati!«

Tako je torej mladi podgorski zbor na tem cerkveno-glasbenem polju v vsej naši sedanji goriški in tržaški deželi odnesel že drugikrat prvenstvo — primat! Čestitamo! Le tako naprej! Bog daj srečo in blagoslov!

P.S.: Zvedeli smo, da bo mladi zbor isto Tomčevo Missa »Surrexit Dominus« zopet in zadnjič letos zapel na Vnebohod.

Loterija

Naznanjena je loterija za KD v Gorici. Mnogi se pa sprašujejo, kako se to vrši. Nič izrednega ni. Na listkih loterije so natiskani dobitki, ki so določeni za nagrado. Vsak dobitek ima številko. Številke pri dobitkih pomenijo: prva izžrebana številka dobi dobitek s štev. 1, druga izžrebana številka dobitek s štev. 2, itd. do zadnje, to je desete številke. Izžrebanje se bo vršilo v prostorih Alojzijevišča dne 20. junija ob 11h v prisotnosti dveh zastopnikov finance in pa prefekture. Dobitki se lahko dvignejo takoj po žrebanju ali pa v teku treh mesecev. Po tem roku dobitki zapadejo. Dobitki, ki bi jih nihče ne dvignil v predpisanem času, pridejo v last občinske dobrodelne ustanove. Zato mora vsakdo paziti, da kupljeni listek shrani in, če bo izžreban, da pride z listkom dvignit dobitek.

OBISK KOROŠCEV V GORICI

V petek 21. maja se bodo mudili v Gorici slov. učiteljiščniki iz Celovca. Zvečer ob 9h, po šmarnicah, bodo predvajali v dvorani Brezmadežne na Placuti zanimivo veseloigro.

Vabljeni vsi!

Prvo sv. obhajilo v Gorici

V nedeljo 16. maja bo v Gorici na Travniku pri sv. maši ob 9. uri prvo sv. obhajilo za slovenske otroke. Popoldne priredi sirotišče Sv. Družine v dvorani Brezmadežne na Placuti prvoobhajancem na čast in njihovim staršem lepo akademijo. Začetek akademije bo po blagoslovu na Travniku okrog 4h popoldne. Vabljeni so starši prvoobhajancev in tudi drugi. Namesto vstopnine se bodo pobirali prostovoljni darovi, ki gredo v korist Slov. sirotišča. Akademija je namenjena predvsem odraslim in prvoobhajancem, ker se bo za otroke in tudi druge ponovila v nedeljo 23. maja popoldne ob 4.30.

Doberdob

V nedeljo je osnovna šola v Doberdobu priredila lepo uspelo akademijo za zaključek šolskega leta. Prireditev je vredna vse pohvale, glede programa samega in glede izvrstnega izvajanja; saj smo se kar čudili, kje so naši otroci vzeli toliko poguma, da so tako neprisiljeno in z lahkoto izvajali svoje vloge, ki so bile vsaj nekatere precej zahtevne. Iz vsega se pač vidi obilen trud in požrtvovalnost tako učiteljev kakor učencev. Zato jim je uspeh zasluženo plačilo. Tudi občinstvo, ki je polno zasedlo občinsko dvorano, je z veseljem izražalo svoje zadovoljstvo nad uspehom svoje doberdobske šole. Naj bi se take prireditve vršile vsako leto, čeprav zahtevajo dosti tudi izvenšolskega dela in truda. Niso izpričevala edino in merodajno merilo dela ter uspehov učiteljev in učencev v šoli, tudi take kulturne šolske prireditve jasno in javno pokažejo, kaj se v šoli dela in kako otroci napredujejo.

Izšel je PASTIRČEK za mesec maj

Rupa

V nedeljo 2. maja zvečer so tudi nas odrasle Rupence zopet povabili v šolo. Odzvali smo se v velikem številu. Nam so se pridružili še sosedje, tako da je bilo šolsko dvorišče kar polno. Dekleta večernega tečaja so nam bile obljubile vesele zabave ob trodejanki »Varvara«, ki so jo ta dan uprizorile v režiji gdč. učiteljice Dore Maraževe. Užitek je odgovarjal njihovim obljubam in našemu pričakovanju. Požrtvovalnim dekletom smo za to hvaležni. Ne bomo se spuščali v strokovno kritiko. Ta bi ne bila na mestu, ker so se režiserka in igralke morale kretati v malone primitivnih razmerah. Kljub temu so igro dobro izpeljale in jim moramo res čestitati. Zlasti prijetno je vplivala lepa izgovarjava, na kar je treba gledati, ako naj oder tudi v tem pogledu vzgaja. Prav tako prijetno je bilo ob koncu dekliško rajanje po napevu naše narodne pesmi »Slovensko dekle«.

Fantom, ki so pripravili oder, dekletom, ki so na njem igrale, gdč. Maraževi, ki je vse to lepo vodila, smo hvaležni za užitek, ki so nam ga ta dan nudili, in jim kličemo: Sedaj kar pogumno naprej!

*

V noči med 3. in 4. majem je umrl petletni Janko Pavletič, sin tukajšnjega organista g. Nikota. Bolezen je bila vkljub prizadevanju staršev in zdravnikov neozdravljiva. Zato pa so poskrbeli, da je mali in dobri Janko okusil, preden se je ločil od svojih dragih, veliko veselje in srečo, ki jo daje Jezus našim malčkom pri prvem sv. obhajilu in sv. birmi. Tako ga je kot posebnega ljubljenca sprejel v zbor svojih krilatcev. Tam bo mali Janko prosil Boga blagoslova in tolažbe za starše, sestrico in za vse, ki so ga imeli radi.

Pogreb je bil zelo lep in ganljiv. Z molitvijo, belim cvetjem ter ubranim petjem so njegovi mali in odrasli prijatelji v izredno velikem številu pospremili dragega Janka na poti k Jezusu. — G. Nikotu in ostalim domačim iskreno sožalje.

PRI RADIJSKI ODDAJI »VERA IN NAŠ ČAS« JE V NEDELJO 16. MAJA NA SPOREDU GOVOR O MARIJINI BOŽJI POTI NA SVETI GORI. GOVOR JE PRIPRAVIL Č. G. STANKO STANIČ, ŽUPNIK IZ ŠTANDREŽA.

Zobozdravnik
Dr. STANISLAV PAVLICA
v via Rittmeyer štev. 13
sprejema od 9 - 13 in 17 - 19
Telef. št. 31813 TRST Telef. št. 31813

Odgovorni urednik: *Stanko Stanič*
Tiska tiskarna Budin v Gorici

DARILNE POŠILJKE

naročajte samo pri stari, svetovnoznani, v tej stroki specializirani tvrdki vašega zaupanja

CITRUS
IMPORT & EXPORT
Lastnik: Aleksander Goljevšček

TRST - Ul. Torrebianca 27 - Telefon 2-44-67 - Poštni predal 522

kjer boste najsolidneje postreženi.

Poleg živil pošiljamo tekstilno blago, namizni pribor, porcelan, radijske aparate, bicikle, motocikle, motoscootere, harmonike in druga glasbila, pisalne in računske stroje, električne sesalce za prah, električne hladilnike (frižidere), gospodarske stroje in sploh vse za gospodarstvo in gospodinjstvo.

zamahnil krog sebe, če pridejo nad me. Grizel bom in udrihal s pestjo, če se mi kopito razbije, a vem in čutim že danes: prišel bom nazaj. Drugi že danes vedo, da se ne vrnejo več in da bo vojska njihova smrt. Živ bom ostal, to je zapisano.«

»Ničesar ne veš, otrok moj! Misli na Boga! Kdaj si bil zadnjič pri spovedi?«

»Kaj jaz vem!« je malomarno odgovoril Andrejček.

»Ljubi moj, misli si, da si na smrtni postelji! Moj otrok si! Zato me poslušaj in mi izpolni edino željo. Spravi se z Bogom! Z menoj pojdi jutri v cerkev in bova skupaj molila, da bi ti Bog dal srečen povratek!«

Andrejček je molčal.

»Koliko jih pojde, ki jih ne bo več nazaj! Smrt ne izbira na vojski. Vsak dan bi se tresla zate, če bi vedela, da te Bog nima rad. Če pa boš z Bogom, bom vedela, da te njegov angel povsod varuje.«

»Pustite me, mati, da vse to premislim!« je dejal Andrejček tiho in tisto noč ni več izpregovoril besede z materjo. — — —

Zjutraj je šel molče v cerkev in storil vse, za kar ga je mati prosila.

Praznično je bilo njuno slovo. Ko je stal opravljen pod začrnelimi gredami domačega krova, da se loči morda za vedno, mu je mati odpela bluzo in srajco in mu obesila okrog vratu svetinjico.

»To svetinjico mi je dala Francka in me prosila, naj ti jo izročim, ko boš odhajal...« je ihtela mati.

»Pozdravite jo!« je odgovoril Andrejček in se obrnil, da odide. Zdaj se je prvič spomnil Francke, svojega zapuščenega dekleta, in žal mu je bilo, da ji ni rekel niti besedice v slovo.

»Nikoli ji tega ne pozabim, povejte ji to!«

Stopil je na prag.

Mimo se je pripeljal z zelenjem ovenčan voz in na njem so peli in vriskali fantje in možje, ki so morali iti.

Andrejček je zaukal in se zavihtel mednje.

Voz je drdral med hišami, za njim drugi, tretji. Ko je zavil iz vasi na cesto in je ropot in petje in vriskanje onemelo v daljavi, je bilo med hišami tako tiho, da so se vsa vrata zaprla pred tem črnim nemim molkom, ki je padel tisto uro izpod neba.

Sonce je sijalo na zapuščeno vas in na belo cesto, ki je peljala Bog vedi kam.

*

Zvečer se je Andrejček v mestu poslovil od tovarišev in šel v vojašnico. Tam je bil vik in krik, vse polno tujih ljudi je ležalo po slamnjačah v sobah in na hodnikih, govorilo, pelo, vriskalo. Kantina je bila vso noč odprta, za dolgimi mizami po hodnikih so sedeli naredniki, pisali, kleli, pili in kadili. Iz neznanih, dotlej vedno zaklenjenih prostorov so metali vojaki obleke, čevlje, pasove, čepice, tornistre, cinaste skodele, konzerve. Vse novo, vse dišeče po svežem usnju, naftalini in ostrem kovinskem vonju.

Po hodnikih so vlekli zaboje, jih odpirali in spravljali k stenam v dolge vrste. Municija. Drugod so šteli puške in bajonete, zapisovali številke in jih postavljali v dolge vrste.

Andrejček je taval po dolgih hodnikih kakor brez uma.

Nenadoma ga je srečal na vogalu njegov gospod. — Zdaj bo konec mojega hlapčevanja! — se je razveselil Andrejček.

»Kanalja, kod si hodil tri dni?« je zavpil stotnik.

»Pokorno javljam, gospod stotnik, da sem bil doma...« je odgovoril Andrejček.

»Izbegnil bi mi rad, ušivec!« je vpil stotnik.

»Pokorno prosim, da bi šel h kompaniji!« je moledoval Andrejček.

»Da bi prišel v zapor in se izognil Galiciji. Ne boš... Jutri zjutraj se moraš javiti pri meni na stanovanju. Razumel? V Galiciji se pomeniva natančneje. Ti ostaneš moj sluga, dokler se bo ljubilo meni ne tebi. Marš!«

Andrejček je brez glasu pozdravil in omahnil v sobano, kjer je imel svoje ležišče. Na njegovi slamnjači je ležal tuj človek, a Andrejček se ni brigal zanj. Padel je poleg njega na posteljo in tisto minuto zaspal.

VII.

Po ulicah je marširal bataljon za bataljonom — ves regiment. Zadnja pot — na postajo in potem bogve kam v Galicijo. Godba, zastave, cvetje na čepicah in puškah. Od visokih palač je odmevala gromka koračnica. V popoldanskem soncu se je svetila oprema, konji so ponosno metali glave kvišku in nazaj, častniki so se ozirali po oknih in balkonih, odkoder je mahalo nešteto belih rok v zadnji pozdrav.

Moštvo je korakalo nemo pod težo nabasanih tornistrov, v vroči novi obleki in težkih okovanih čevljih. Zdaj pa zdaj je kdo zaukal - mlad, neumen fant - starejši rezervisti pa so šli trdo, mrko v širokih vrstah, z desnico na svežem trdem jermenu nizko ob kopitu puške, levica pa je izgubljena iskala nekaj ob levi strani, kakor bi hotela prijeti za roko najmanjšega otročiča, pobožati po laseh največjega...

Andrej je korakal za tisto vrsto, ki so bili v njej Krapežev Tone, Urhov Jože in Grudnov France. Zraven njih je stopal Aleš Koritnik, dolg, suh človek gosposkega lica. Bil je tudi doma z Golega brda, a že leta in leta po svetu, da so bili nanj že pozabili. Nekje na Koroškem je rezljal bogce in svetnike, poziv na vojsko ga je zopet vrgel med domače ljudi, ki se jim je pridružil, ne da bi sam vedel zakaj.

»Tako gremo sedaj. Ali se vrnemo, vedi Bog...« je izpregovoril Gruden.

»Ne tuhtaj, sivček! Vriskaj!« je vpil Urh med grmenjem velikega bobna in jasnimi glasovi tromb. Ves mlad in svoboden je zavriskal in vihtel čepico v zrak.

»Vraga boš vriskal. Pojutrišnjem boš morda imel že luknjo med očmi in ne boš nobene več rekel...« se je jezil Andrejček.

»Kje je še Galicija! Kje so Rusi in njih krogle!« je modroval rezbar Koritnik.

(Se nadaljuje)